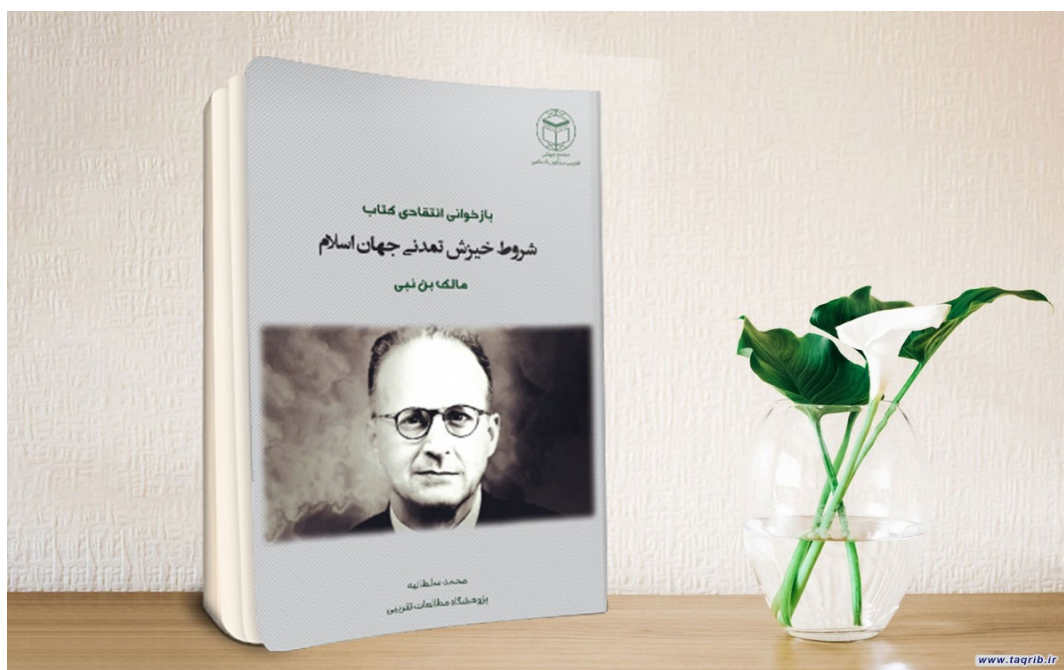

انتشار ترجمه ای فاخر از "شروط النهضه" مالک بن نبی

به بهانه انتشار ترجمه ای فاخر از «شروط النهضه» مالک بن نبی [مشهور به ابن خلدون معاصر]

شروط النهضه؛ پر ارجاع ترین و تاثیرگذارترین کتاب جهان اسلام

به قلم: سید علی بطحائی

بالاخره بعد از گذشت ۷۶ سال از انتشار کتاب سترگ «شروط النهضه» به زبان فرانسوی و ۶۴ سال از انتشار آن به زبان عربی، مخاطبان فارسی زبان برای نخستین بار در آبان ماه ۱۴۰۳ کتاب مشهور مالک بن نبی الجزایری را با ترجمه انتقادی دکتر محمد سلطانیه استادیار دانشگاه علوم اسلامی رضوی را روی پیشخوان کتابفروشی ها خواهند دید.

مالک بن نبی (متوفی ۱۳۹۳ق؛ ۱۳۵۲خورشیدی) که به گفته بسیاری پس از ابن خلدون (م ۸۰۸ ق) منقح ترین اندیشه های تمدنی و ساختارمندترین متدولوژی مواجهه با غرب را دارد و توجه به نسخه های او به عنوان

یک روشنفکر اصیل و دغدغه مند، بخشی از خلاء عقب ماندگی جهان اسلام از غرب را جبران خواهد کرد. به همین مناسبت در یادداشت پیش رو به نکاتی در مورد این اثر و توجه به آرای مالک بن النبی و ضرورت به روز رسانی اندیشه های او خواهیم پرداخت.

یکم: مالک بن نبی روشنفکر الجزایری، دقیقاً در بهترین زمان تاریخ اروپا این کتاب را نوشته است. از منظر «تاریخ نگاران اندیشه اروپا» مثل آیزیا برلین ایتالیایی الاصل، دوران بین جنگ جهانی اول و دوم، بهترین زمان شکوفایی تاریخ اندیشه در اروپاست که عقلانیت و عبور از پوزتیویسم (الوضعیه) در اروپا نضج و افراط گری ها کاهش یافته است. شروط النهضه دقیقاً در چنین دوران و در پاریس نوشته شده است. ارجاعات بی نظیر مالک بن نبی به آثار نیچه آلمانی، دورکیم فرانسوی و نقدهای جانانه به اما نوئل کانت پوزتیویست و زخم هایی که وطنش از استعمار فرانسه (بعنوان نخستین نقطه تلاقی جهان اسلام با غرب) خورده قوام تفکر او را در این اثر نمایانده است.

دوم: شروط النهضه کتاب راهنمای بسیاری از نواندیشان جهان اسلام بوده و به عبارتی سائیتیشن بالایی در جهان عرب دارد. در تک عبارتی از جودت سعید (مشهور به گاندی جهان اسلام) آمده که چهل مرتبه این کتاب را خوانده که هفت مرتبه آن مطالعه سطر به سطر آن بوده و تصریح می کند که با خواندن آن «تولد فکری تازه ای» یافتیم!!!

سوم: رنسانس فکری، خیزش تمدنی و استقلال فکری جهان اسلام در مواجه با غرب و بازسازی تفکر دینی، شاکله این اثر است. مالک بن النبی، بصورت محسوس در صدد ارائه نسخه ای عملیاتی برای پیشرفت است که عقب ماندگی جهان اسلام از غرب را جبران کند. از سوی دیگر، این کتاب پیوستی بین المللی دارد و تجویزهایش برای دنیای ادیان و انسانیت نیز راهگشاست. مالک با بررسی دقیق تاریخ اسلام و با رویکرد تحلیل فلسفه تاریخی، انحطاط تمدن اسلام را به دلیل تکیه بیش از حد بر قدرت نظامی و غفلت مسلمانان از قدرت تمدنی خود می داند.

چهارم: تعریف جامع و مانع مالک بن النبی از تمدن، شرایط مهم برای پیشرفت یک تمدن (انسان، نهادهای سازمانی و محیط)، مسئولیت های فردی و اجتماعی، نقش دین و ضرورت همگرایی اجتماعی با یسته های پیشرفت و حرکت تمدن اسلامی نسخه پیشنهادی او هستند که مو به مو آنها را شرح داده است. وی در اختلاف منش سیدجمال الدین اسدآبادی و شاگردش شیخ محمد عبده، منش عبده را که اصلاح فرهنگی، آموزش و تعلیم و اصلاح الازهر را پسندیده و بر همین اساس به سه عنصر انسان، خاک و زمان به عنوان عناصر ثلاثه خیزش انسان به سمت متمدن شدن پرداخته است.

النهايه: مدیریت کانال علمی- تخصصی مسلمانا، ضمن تبریک به متولیان پژوهشگاه مطالعات تقریبی بخاطر انتشار ترجمه ای دقیق، روان، فاخر و انتقادی از این اثر، پیشنهاد نگارش رساله های دکتری و سطح چهار حوزه، پایان نامه های ارشد و سطح سه حوزه و مقالات دانشجویی درباره نسخه متمایز مالک بن نبی و به روز رسانی آن در احیای مفاهیم تمدنی، اخلاقی و دینی را مورد تاکید قرار می دهد.

عنوان کتاب: بازخوانی انتقادی شروط خیزش تمدنی جهان اسلام، مالک بن نبی، محمد سلطانیه، مجمع جهانی تقریب مذاهب، ۱۹۹ صفحه، پاییز ۱۴۰۳

منبع: [بازگاه تحلیلی مسلمانا](#)